FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT F. CAPOTORTI FREMSAT DEN 7. MARTS 1979 [1]

Høje Ret.

1. Den sag, som jeg i dag skal fremsætte forslag til afgørelse i, blev anlagt den 3. april 1978 ved en stævning fra det nederlandske firma Granaria i henhold til EØF-traktatens artikler 175 og 178. Denne sag er en videreudvikling af en situation, som Domstolen allerede har truffet afgørelse om, nemlig ved dom af 19. oktober 1977 (forenede sager 117/76 og 16/77, Sml. 1977, s. 1753).

Jeg skal først i korthed redegøre for de faktiske omstændigheder. Som producent af kvældemel havde firmaet Granaria i årene 1972 til 1974 i henhold til artikel 11, stk. 1, i Rådets forordning nr. 120/67 af 13. juni 1967 om den fælles markedsordning for korn fået udbetalt produktionsrestitutioner for dette produkt. Disse restitutioner bortfaldt, da Rådets forordning nr. 1125/74 af 29. april 1974 trådte i kraft den 1. august 1974, idet denne forordning ændrede den ovennævnte artikel 11 således, at der kun kunne ydes produktionsrestitutioner for kvældestivelse og ikke længere for kvældemel. Ophævelse af fællesskabsstøtten for dette produkt gav anledning til en retssag ved Finanzgericht Hamburg, og denne rets præjudicielle anmodning førte til Domstolens ovennævnte afgørelse af 19. oktober 1977. Domstolen statuerede i nævnte dom, at artikel 11 i den formulering, der gjaldt efter 1. august 1974, var uforenelig med lighedsprincippet i det omfang, »den underkaster kvældemel og kvældestivelse en forskellig behandling i henseende til ydelsen af produktionsrestitutioner«. Domstolen statuerede endvidere, at »det påhviler de for den fælles landbrugspolitik kompetente institutioner at træffe de nødvendige foranstaltninger til afhjælpning af denne uforenelighed«.

Som følge af denne dom anmodede firmaet Granaria ved skrivelse af 30. januar 1978 Rådet og Kommissionen om at udbetale restitutioner for det af firmaet efter den 1. august 1974 fremstillede kvældemel; Granaria anmodede endvidere begge institutioner om at afgive en erklæring, hvorved disse forpligtede sig til at erstatte det tab, som firmaet skulle have lidt på grund af ophævelsen af den pågældende fællesskabsstøtte. Da de pågældende foranstaltninger ikke var blevet truffet inden for to måneder, anlagde firmaet Granaria denne sag.

Sagsøgerne har i henhold til EØF-traktatens artikel 175 nedlagt påstand om, at det fastslås, at Rådet (sammen med subsidiært Kommissionen alene) har undladt at træffe de foranstaltninger, som Granaria havde anmodet om. Subsidiært har sagsøgerne, for så vidt som Domstolen skulle opfatte institutionernes tavshed som en stiltiende afvisning, nedlagt påstand om annullation af disse beslutninger. Med begge påstande tilsigter sagsøgerne åbenbart en afgørelse, hvorved Fællesskabet forpligtes til at udbetale firmaet restitutionerne for det kvældemel, det har fremstillet efter den 1. august 1974. Endelig har firmaet

1 — Oversat fra italiensk.

Granaria i henhold til EØF-traktatens artikel 178 og 215, stk. 2, nedlagt påstand om, at Fællesskabet dømmes til at erstatte det tab, som dets institutioner har påført sagsøgerne ved ophævelsen af produktionsrestitutionerne for kvældemel. Sagsøgerne har forbeholdt sig senere at angive tabets størrelse.

For at gøre fremstillingen af de faktiske omstændigheder fuldstændig skal anføres, at Rådet efter søgsmålets indgivelse, nemlig den 22. maj 1978, udstedte forordningerne nr. 1125/78 og 1127/78, hvorved det genindførte produktionsrestitutioner for kvældemel til brug ved brødfremstilling, og herved altså udelukkede det til fremstilling af foderstoffer anvendte kvældemel. Produktionsrestitutionerne kan ydes med virkning fra 19. oktober 1977 (datoen for Domstolens afsigelse af nævnte dom), men ikke for perioden fra 1. august 1974 til 19. oktober 1977.

2. Begge de sagsøgte institutioner har anført, at den første påstand fra firmaet Granaria ikke kan antages til realitetsbehandling, eftersom den er i strid med EØF-traktatens artikel 175. Ifølge denne bestemmelse kan private — efter at Kommissionen eller Rådet ikke har taget stilling inden to måneder efter at være blevet opfordret til at handle — indbringe klage til Domstolen over, at de nævnte institutioner har undladt »at udstede en retsakt til *ham*, henstillinger og udtalelser dog undtaget«. Da den nævnte dom fra Domstolen i de forenede sager 117/76 og 16/77 ikke erklærede Rådets forordning nr. 1125/74 for ugyldig og derfor ikke kan medføre, at den tidligere ordning efter artikel 11 i forordning nr. 120/67 atter blev gyldig, ville Kommissionen og Rådet, selv om de havde villet efterkomme firmaet Granaria's anmmodning og ydet produktionsrestitutionerne for perioden efter den 1. august 1974, ikke lovligt have kunnet udstede en individuel retsakt til sagsøgerne. Kun ved en ændring af retstilstanden, altså ved udstedelse af en ny forordning, ville firmaet Granaria's anmodning have kunnet efterkommes; det forhold, at der ikke er blevet udstedt nogen forordning, kan ikke anfægtes af nogen fysisk eller juridisk person efter artikel 175. Under alle omstændigheder ville ligebehandlingsprincippet — medmindre der forelå en ny generel ordning — have været en yderligere hindring for en afgørelse, der efterkom anmodningen: firmaet Granaria ville nemlig da i forhold til andre kvældemelsfabrikanter have opnået en uberettiget fortrinsbehandling.

Sagsøgerne har herimod anført, at de alene ansøgte om en til dem rettet individuel beslutning om, at der skulle ydes dem restitutioner for den af firmaet efter den 1. august 1974 fremstillede kvældemel. Sagsøgerne gør gældende, at de har krav på disse restitutioner, idet den nævnte dom fra Domstolen i de forenede sager 117/76 og 16/77 har medført, at den retstilstand, der bestod inden forordning nr. 1125/74 trådte i kraft, på ny gælder: det forhold, at denne forordning — som fastslået af Domstolen — er i strid med ligebehandlingsprincippet, har medført, at restsakten er ugyldig *ex tunc* og har derfor ophævet ændringen af artikel 11 i forordning nr. 120/67.

Jeg mener at denne opfattelse er forkert.

I dommen af 19. oktober 1977 udelukkes det udtrykkeligt (præmis 11), at konstateringen af det retsstridige forhold nødvendigvis er ensbetydende med, at forordning nr. 1125/74 må erklæres for ugyldig. Domstolen begrundede dette resultat med tre betragtninger. For det første (præmis 12) ligger krænkelsen af

lighedsprincippet ikke i nogen bestemt del af forordning nr. 1125/74 men snarere i det, den ikke foreskriver, idet dens artikel 5 ikke udtrykkeligt ophævede produktionsrestitutionerne for kvældemel, men derimod lod den tidligere ordlyd af artikel 11 i forordning nr. 120/67 afløse med en ny, som ikke længere nævnte dette produkt. Desuden (præmis 13) kan denne retsstridighed ikke »skaffes ... af vejen ved, at Domstolen under en sag i henhold til artikel 177 erklærer den omtvistede bestemmelse for helt ... ugyldig«. Jeg mener ikke, at dette præjudicerer afgørelsen af det vanskelige problem, om en præjudiciel anmodning er egnet til *erga omnes* at ophæve virkningerne af en generel retsakt, der er erklæret for ugyldig. Men i betragtningen ligger den konstatering, at det i tilfælde som det foreliggende ikke er tilstrækkeligt til at ophæve retsstridigheden, at virkningerne af den retsstridige handling ophæves. For at ophæve retsstridigheden kræves en handling fra de kompetente fællesskabsinstitutioner; den sidste begrundelse for at følge denne fremgangsmåde er, at »der findes flere muligheder for at genoprette en tilstand med ligebehandling af de to produkter og for at afhjælpe den skade, som de pågældende måtte have lidt, og [at] det tilkommer de for den fælles landbrugspolitik kompetente institutioner at vurdere de økonomiske og politiske faktorer, som et sådant valg afhænger af« (præmis 13, sidste afsnit).

I dommen af 19. oktober 1977 undlod Domstolen altså med vilje at lade forordningens retsstridighed føre til dens ugyldighed og altså dens uvirksomhed *ex tunc*. Jeg havde foreslået sidstnævnte løsning i mit forslag til afgørelse i de forenede sager 117/76 og 16/77 (jf. Sml. 1977, s. 1773); jeg fandt det dog selv nødvendigt, at Rådet skulle vedtage »en særlig restakt, der skal fastlægge de nærmere regler for og størrelsen af den produktionsrestitution, der skal tildeles kvældemelproducenterne for den periode, der ligger efter ikrafttrædelsen af forordning nr. 1125/74«. Domstolen foretrak imidlertid helt at henvise afhjælpningen af den retsstridige situation, som denne forordning indebar, til Rådet. Det skal anføres, at den af Domstolen anvendte ordlyd — den anfører, at den *retstilstand*, der er opstået som følge af artikel 5 i forordning nr. 1125/74, er uforenelig med lighedsprincippet — bestyrker den opfattelse, at det i det foreliggende tilfælde ikke drejede sig om en enkel bestemmelse, og at problemet derfor ikke udelukkende bestod i at ophæve virkningerne heraf og uden videre at genindføre den tidligere retstilstand, men at det var nødvendigt at forpligte Fællesskabets institutioner til på ny at overveje det samlede spørgsmål vedrørende produktionsrestitutioner for kvældemel og træffe generelle foranstaltninger i overensstemmelse med den overtrådte regel.

Det er principielt næppe nødvendigt at anføre, at en retsakts retsstridighed som følge af uoverensstemmelse med en regel af højere gyldighed ikke nødvendigvis fører til dens ugyldighed. Retsstridigheden kan ophæves gennem en efterfølgende retsakt fra den myndighed, der har udstedt den retsstridige retsakt, og som skal bringe retstilstanden i overensstemmelse med en retsregel af højere gyldighed, og dette gælder uanset en mulig erstatningspligt for den ved den retsstridige retsakt forvoldte skade. Da Domstolen ikke erklærede forordning nr. 1125/74 for ugyldig, er en behandling af det spørgsmål, om en præjudiciel afgørelse, der indeholder en sådan erklæring, kan have tilsvarende virkninger som en annullationsdom, lige så overflødig som spørgsmålet, om en privat, der ikke var

part i den sag, som den præjudicielle afgørelse vedrørte, kan påberåbe sig denne afgørelse.

Jeg mener, at disse betragtninger uden videre fører til, at firmaet Granaria ikke havde krav på, at Rådet og Kommissionen traf en beslutning over for sagsøgerne, om at disse skulle have udbetalt restitutioner for perioden efter den 1. august 1974, og at der derfor ikke foreligger en krænkelse af fællesskabsretten (og ingen modstrid med konklusionen i dommen af 19. oktober 1977), blot fordi en sådan beslutning ikke blev truffet. Denne konstatering må dog føre til sagsøgtes frifindelse i søgsmålet vedrørende institutionernes passivitet, men ikke til søgsmålets afvisning. For at søgsmålet kan antages til realitetsbehandling er det tilstrækkeligt, at traktatens artikel 175, stk. 3, er overholdt; sagsøgerne skal således inden søgsmålet have opfordret institutionerne til at udstede en retsakt til *dem*: dette er sket i det foreliggende tilfælde. Det forhold, at institutionerne ikke havde beføjelse til at træffe en sådan foranstaltning, og at de i stedet for i medfør af den ofte anførte dom skulle udstede en generel bestemmelse, har betydning for sagens realitet, men ikke for formaliteten; hvis det lægges til grund, at sagsøgerne faktisk har anmodet om udstedelse af en forordning, idet denne alene kunne opfylde deres faktiske mål, ville det underkendes, at sagsøgerne i virkeligheden havde anmodet om en individuel afgørelse. Jeg mener, at det på EØF-traktatens artikel 175 støttede søgsmål kan antages til realitetsbehandling, men at sagsøgte må frifindes.

3. Under påberåbelse af EØF-traktatens artikler 178 og 215, stk. 2, rejser sagsøgerne et krav for ansvar uden for kontrakt, hvis økonomiske indhold gøres gældende via et passivitetssøgsmål: kravet vedrører betaling af et beløb, der svarer til de allerede i skrivelsen af 30. januar 1978 krævede produktionsrestitutioner med renter.

De sagsøgte institutioner gør også her gældende, at søgsmålet må afvises. For det første opfylder stævningen — idet den ikke præciserer arten og omfanget af den påståede skade og ikke godtgør årsagsforbindelsen mellem Rådets handling og det indtrådte tab — ikke kravene i procesreglementets artikel 38, stk. 1.

Jeg mener ikke, at et erstatningssøgsmål skal afvises, blot fordi det ikke angiver det nøjagtige tab; dette må især gælde i tilfælde som det foreliggende, hvor sagsøgerne ikke kan præcisere dette beløb, fordi de sagsøgte endnu ikke har fastsat de restitutioner, som firmaet Granaria gør krav på.

Ifølge procesreglementets artikel 38, stk. 1, litra c) skal stævningen angive søgsmålets genstand; som genstand angav sagsøgerne i det foreliggende tilfælde det beløb, som de skulle have haft udbetalt som restitution for det af dem efter 1. august 1974 fremstillede kvældemel. Dette bløb må under hensyn til lighedsprincipet bestemmes i forhold til restitutionerne for kvældestivelse, hvortil kommer renter. Hvad angår sagens antagelse til realitetsbehandling, mener jeg således, at de af sagsøgerne anførte punkter er tilstrækkelige til at angive søgsmålets genstand, så meget desto

mere som Domstolens retspraksis tilsyneladende ikke er formalistisk i denne henseende (dom af 14. maj 1975 i sag 74/74 CNTA, Sml. 1975, s. 533; jf. især præmis 2-5).

Den påståede manglende angivelse af årsagsforbindelsen mellem Rådets handling og tabet er en indsigelse, der vedrører realiteten og ikke formaliteten.

Ifølge Kommissionen må søgsmålet desuden afvises, fordi det krævede erstatningsbeløb er lig med beløbet for de ikkeydede restitutioner. Kommissionen har herved henvist til dommen af 15. juli 1976 (ligeledes i sag 74/74, CNTA, Sml. 1976, s. 797). Det skal dog herved understreges, at Domstolen med en særlig begrundelse har udelukket, at tab, der kan erstattes, kan sidestilles med de ophævede monetære udligningsbeløb: sagsøgerne havde mulighed for at gennemføre betalingen i sin nationale valuta og således undgå de kursrisici, som disse beløb skulle beskytte virksomhederne mod. Jeg mener derfor ikke, at der af dommen af 15. juli 1976 kan udledes nogen generelle kriterier om antagelsen til realitetsbehandling af erstatningssøgsmål, som også skal finde anvendelse i det foreliggende tilfælde.

4. Det af Kommissionen rejste spørgsmål skal dog behandles ud fra endnu en synsvinkel, nemlig om sagsøgerne havde ret til via et erstatningssøgsmål ved Domstolen at kræve de restitutioner, som de påstår at have krav på efter fællesskabsbestemmelserne. Et sådant krav kan som regel kun gøres gældende mod nationale forvaltningsmyndigheder og i givet fald ved et søgsmål ved den nationale ret, der træffer afgørelse om disse myndigheders afgørelser. Domstolen har derfor i sine afgørelser stedse afvist søgsmål i henhold til EØF-traktatens artikel 178 og 215, stk. 2, når den påståede erstatning havde karakter af et surrogat i forhold til en ved fællesskabsretten foreskrevet ydelse, som sagsøgerne har kunnet kræve de nationale myndigheder for.

I alle disse afgørelser anføres det, at de nationale retsmidler skal være udtømt.

I sag 96/71 (Haegemann) havde sagsøgeren nedlagt påstand om, at Fællesskabet i erstatning dømtes til at betale samme beløb som en fællesskabsretlig importafgift, der var hjemlet i en af de af sagsøger anfægtede retsforskrifter, og som var blevet opkrævet af de nationale toldmyndigheder for Fællesskabet. Domstolen afviste i sin dom af 25. oktober 1972 (Sml. 1972, s. 269; org.ref. Recueil, s. 1007) denne påstand uden at realitetsbehandle sagen, da »spørgsmålet om Fællesskabets eventuele ansvar ... i første række afhænger af retmæssigheden af opkrævningen af den omtvistede afgift«, og »da de nationale retter er kompetente til at afgøre dette sidstnævnte spørgsmål mellem enkeltpersoner og de skattemyndigheder, der har opkrævet den omtvistede afgift«. Domstolen fastslog derfor, at søgsmålet »ved den nuværende retstilstand« var at afvise (Recueil præmis 17). Den væsentlige begrundelse for afvisningen synes således at være, at de nationale retsmidler ikke var udtømt, og at retmæssigheden af den fælleskabsregel, der hævdes at ligge til grund for skaden, ville have kunnet undersøges via disse retsmidler.

Af Domstolens senere retspraksis følger også kravet om at undgå, at fællesskabsmyndighederne via en erstatningssag ved Domstolen afkræves en ydelse, som de nationale myndigheder eventuelt skulle erlægge ved gennemførelsen af fællesskabsretten. Dette blev klart udtalt i dommene af 27. januar 1976 (Sag 46/76, IBC mod Kommissionen, Sml. 1976, s. 65) og af 2. marts 1978 (forenede sager 12, 18 og 21/77, Debayser m.fl., Sml. 1978, s. 553). I sidstnævnte dom afviste Domstolen søgsmålene, der var støttet på EØF-traktatens artikel 178 og 215, med den begrundelse, at søgsmålene »hovedsagelig er rettet mod foranstaltninger, som de nationale myndigheder har truffet i medfør af fællesskabsretlige bestemmelser«.

Af større interesse for det foreliggende tilfælde er dog, om erstatningssøgsmål vedrørende tab, der er opstået som følge af nationale myndigheders retsstridige gennemførelse af fællesskabsbestemmelser, kan antages til realitetsbehandling; sådanne søgsmål tilsigter i almindelighed at opnå en ydelse fra Kommissionen eller Rådet, der økonomisk svarer til den ydelse, som sagsøgerne ville have oppebåret, hvis den retsstridige retsregel ikke var blevet udstedt.

Domstolens praksis vedrørende dette spørgsmål er indeholdt i dommene af 2. december 1971 (sag 5/71, Zuckerfabrik Schöppenstedt, Sml. 1971, s. 275; org.ref. Recueil 1971, s. 975), af 13. juni 1972 (forenede sager 9 og 11/71, Compagnie d'Approvisionnement, Sml. 1972, s. 101; org.ref. Recueil 1972, s. 392), af 24. oktober 1973 (sag 43/72, Merkur, Sml. 1973, s. 1056), af 2. juli 1974 (Holtz og Willemsen, Sml. 1974, s. 676), af 14. maj 1975 (sag 74/74, CNTA, Sml. 1975, s. 534) og af 10. december 1975 (forenede sager 95-98/74, 15 og 100/75, Coopératives agricole de Céréales, Sml. 1975, s. 1615).

I alle disse domme antog Domstolen søgsmålene til realitetsbehandling uden at kræve, at de nationale retsmidler først var udtømt. Jeg mener, at begrundelsen herfor ligger i, at det drejede sig om tilfælde, hvor sagsøgerne — også selv om den nationale ret havde fastslået retsstridigheden af de fællesskabsforanstaltninger, der lå til grund for tabet — ikke ville have kunnet opnå de krævede ydelser fra den nationale forvaltning uden fællesskabslovgivers forudgående mellemkomst. Derimod har Domstolen i tilfælde, hvor kravet ville kunne efterkommes ved nationale retter og myndigheder, afvist erstatningssøgsmål i henhold til artikel 215. Af denne grund afvistes f.eks. søgsmålet fra Grands Moulins des Antilles (dom af 26. november 1976 i sag 99/74, Sml. 1975, s. 1531).

Jeg mener, at den ovenfor nævnte retspraksis stadig er gyldig, også selv om Domstolen i sin dom af 17. marts 1976 (forenede sager 67-86/75, Lesieur Cotelle et Associés, Sml. 1976, s. 391) indtog et standpunkt, der synes at afvige fra det traditionelle. I denne sag var der nedlagt påstand om, at det fastsloges, at Fællesskabet hæftede for det tab, som sagsøgerne skulle have lidt som følge af ophævelsen af bestemte monetære udligningsbeløb ved en forordning fra Kommissionen. Domstolen afviste sagerne, for så vidt som de angik de forudfastsættelser, der blev ansøgt om og meddelt i tidsrummet efter ikrafttræ-

delsen af den ophævende forordning, da »sagsøgerne i disse tilfælde har haft mulighed for at forelægge de kompetente nationale domsmyndigheder de påståede overtrædelser af 'en række regler i traktaten om den afledte ret, som skal beskytte statsborgerne i Fællesskabet'« (præmis 16). Det er uklart, hvilke fordele sagsøgerne skulle have af den nationale rets konstatering af retsstridigheden af den forordning, der lå til grund for de tabsforvoldende nationale afgørelser. Jeg mener dog ikke, at den nævnte dom skal ses som et udtryk for Domstolens vilje til uden støtte i generelle argumenter at opgive sin tidligere retspraksis, der havde et stabilt, rationelt og praktisk grundlag.

Med henblik på det foreliggende tilfælde skal jeg behandle de synspunkter, der kan udledes af den tidligere retspraksis. Som vi har set, erklærede Domstolen i dommen i de forenede sager 117/76 og 16/77 den ved artikel 5 i forordning nr. 1125/74 indførte retstilstand retsstridig; den erklærende dog ikke forordningen for ugyldig, men overlod det til fællesskabsinstitutionerne at vælge midlerne til afhjælpning af denne uforenelighed, og udelukkede herved klart, at den tidligere ordning uden videre atter skal gælde. Følgelig kunne den nationale administration heller ikke efter den nævnte dom yde ansøgere produktionsrestitutioner til fremstilling af kvældemel for tidsrummet efter den 1. august 1974: ligesom i de tilfælde, som ovennævnte omfangsrige retspraksis omhandlede, eksisterede der ikke (i hvert fald ikke ved sagsanlægget) fællesskabsretlige regler, ifølge hvilke de nationale myndigheder kunne yde de omtvistede ydelser. Sagsøgernes eneste retsmiddel til ophævelse af de ufordelagtige følger af Fællesskabets retsstridige adfærd var således erstatningssøgsmålet efter artiklerne 178 og 215, stk. 2.

Et sådant søgsmål kan heller ikke afvises med den begrundelse, at sagsøgerne ikke forud har udtømt de nationale retsmidler, for en sådan fremgangsmåde ville åbenbart ikke kunne føre til noget positivt resultat. Det forekommer mig derfor irrelevant, at erstatningssøgsmålet indholdsmæssigt falder sammen med sagsøgernes påstand om, at de har lidt et tab som følge af den omtvistede fællesskabsregel, der allerede er erklæret retsstridig.

5. Sagsøgte må dog frifindes i erstatningssøgsmålet, fordi en grundlæggende betingelse for Fællesskabets ansvar for det ved dets adfærd forvoldte tab ikke er opfyldt; denne adfærd har nemlig ikke krænket en rettighed, der tilkommer den private, der har anlagt erstatningssøgsmålet. Sagsøgerne ville uitvivlsomt, hvis forordning nr. 1125/74 ikke var blevet udstedt, fortsat oppebære produktionsrestitutioner for kvældemel. Ophævelsen af denne ydelse er dog ikke tilstrækkeligt til at forpligte Fællesskabet til at erstatte firmaet Granaria den økonomiske ulempe, som det har lidt, fordi den ved denne forordning indførte ændrede ordning ikke har krænket en ret, der tilkommer firmaet.

I præmisserne 8 og 9 i dommen i de forenede sager 117/76 og 16/77 fastslog Domstolen alene, at der forelå en krænkelse af lighedsprincippet i det omfang,

kvældemel var bestemt til dets »særlige og traditionelle anvendelsesområde«, dvs. til menneskelig ernæring. I de nævnte sager havde Rådet og Kommisionen anført, at ophævelsen af restitutionen for kvældemel var begrundet i, at store mængder kvældemel blev unddraget sit særlige anvendelsesformål inden for den menneskelige ernæring for at blive solgt som foder. Domstolen anså åbenbart denne omstændighed for væsentlig, idet den opfordrede Kommissionen til at føre bevis for, at kvældemel anvendes som foder; Kommissionen var dog ikke i stand til at bevise dette. I dommen af 19. oktober 1977 fastslog Domstolen: »Selv om en sådan anvendelse faktisk havde kunnet påvises — og selv om den stivelse, hvortil der ydes støtte, ikke blev anvendt til lignende formål — ville den omstændighed udelukkende have kunnet begrunde restitutionens bortfald for de hertil anvendte mængder, og ikke for de mængder af varer, der anvendes til menneskelig føde«. Denne dom har åbenbart — og i modsætning til det af sagsøgerne anførte — derfor fastslået, at der kun forligger en krænkelse af lighedsprincippet ved ophævelsen af produktionsrestitutionen for kvældemel, der anvendes til menneskelig ernæring.

Rådet og Kommissionen har anført, at firmaet Granaria's kvældemelsproduktion sælges som foder. Sagsøgerne har anført, at det ikke er dem bekendt, hvorledes deres kunder anvender den pågældende vare. De har derfor ikke kunnet føre det nødvendige bevis for, at kvældemelet anvendes til menneskelig ernæring.

Under skriftvekslingen støttede firmaet Granaria udelukkende sin påstand om, at det som erstatning tilkendes restitutionsbeløbet på den fornyede gyldighed af den inden udstedelsen af forordning nr. 1125/74 gældende retstilstand. Under den mundtlige forhandling har firmaet for første gang gjort gældende, at lighedsprincippet også er krænket, for så vidt angår det til foder anvendte kvældemel, idet den restitutionsberettigede majsstivelse også anvendes som foder. Det drejer sig herved om et simpelt på ingen måde godtgjort anbringende, som Kommissionen har bestridt i dets helhed, idet den har anført, at majsstivelse er for dyrt til at anvende til foder. Som foder anvendes kun billige kornarter, stivelse, der er udvundet af f.eks. tapioka, men ikke majsstivelse. Sagsøgerne, der ikke har begrundet sit under den mundtlige forhandling forsinkede fremførte anbringende, har intet yderligere anført herom.

6. Sammenfattende foreslår jeg, at de sagsøgte frifindes for begge de i firmaet Granaria's stævning af 3. april 1978 nedlagte påstande, og at sagsøgerne følgelig idømmes sagsomkostningerne.